REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRETERA DE GIRONA, NÚM. 27

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Espanya, 6 ptes. l'any; Estranger 6'50 ptes.; núm. solt 1 pta.

Banc Urquijo Català

DELEGACIO DE PALAMOS

Tota mena d'operacions

de Banca i Borsa

III NÚMERO DEDICAT A EX-LIBRIS.

Preu de venda número solt 5 pessetes.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Campeonato de España 1923

(Fondo en carretera 134 Kms.)

BARCELONA - FIGUERAS

RECORRIDO EFECTUADO CON BICICLETA PRECINTADA SIN EXPERIMENTAR AVERIA ALGUNA

1.º J. JANER Sobre

Ciclo "Sanromá"

Pneus Hutchinson Llantas Kundtz

Solicite catálogo de Sports

A. Sanromá

Balmes, 62

Teéfono, 1445 A.

BARCELONA

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Aliments per a Règim Diètic i Diabètic, de la casa **MANUEL FRERES de Lausanne (Suiça) i**

XACOLATES PURES DE CACAO, elaborades en el Convent de **LA TRAPA** pels RR. PP. CISTERNENSES.

DIPOSITARIS EXCLUSIUS: **PAGÈS I ROCAFORT** (Successors de A. MASSANA)

Carrer de Fernando VII, 14. BARCELONA

H. IBÉRICA DEL PADRE

HOSTATGE I HABITACIONS

Propietari: **JOSEP ROCA**

Comte Assalt, 11 i Lancàster, 2 **BARCELONA**

Se parla francès. — Espaioses habitacions. — Timbres i llum elèctrica. — Servei esmerat. — Casa fundada en 1849.

S'avisa als Senyors Viatgers que la casa no té cotxe ni corredor en les estacions ni en els molls. Els cotxes de la Central el portaran a l'establiment, si és que ho sol·licita, com també el tramvia que porta la creu roja, que els deixa davant el carrer Conde del Asalto.

ORBIS, S. A.

BARCELONA

Fàbrica pròpia de mobles per a oficines - Multicopistes -::- Màquines per a calcular y demés invents moderns per a la oficina

Casa Central
Barcelona
Claris, n.° 5

Direc. Teleg.
Orbis - Barcelona
Telèf. A. 458

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Domènec Funallet

Taps . Discs . Suro en planxes . Exportació mondial.

(Girona - Espanya) SANT ANTONI DE CALONGE

J. Amat i C.ia "

Dispeses i Casa de menjars.
Esmerat servei
ES SERVEIX A LA CARTA

Pi i Margall, 8. Palamós

SASTRERIA LLORENÇ VIVES

Trajos d'última creació . Especialitat en trajos de totes classes y gustos . Preus mòdics.

Plaça Constitució, 4

PALAMOS

Chr. Hostmann - Steinberg'sche Farbenfabriken

CELLE (ALEMANIA)

FABRICA DE TINTAS PARA LAS ARTES GRAFICAS

CUCHILLAS PARA TODAS LAS INDUSTRIAS, DE LA

MESSERFABRIK REINSHAGEN

REMSCHEID-REINSHAGEN

Representantes y Depositarios para España

GRAPOW & WELLMANN

BARCELONA - Calle Enrique Granados, 85

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

FRANCISCO SATORRA

LLOGUERS D'EMBALATS, ALFOMBRES, I CORTINES.
INSTAL·LACIONS DE LLUM I FORÇA :: DEPOSITARI EXCLUSIU
LÁMPARA LLEGÍTIMA TUNGSRAM (BUDAPEST) 1/2 VAT.

Carrer Major, 16 — PALAMÓS

Cuina Económica - Bon estat de conservació - ES VEN

CUINA, 70 cm. llarg; 55 cm. ample; 38 alt. - FORN, 48 cm. llarg; 30 ample.
El seu valor actual es de 170 pessetes. **Es donará per 120 ptes.**

Raó: Major, 26 - Merceria - Palamós

ANIS DEL TIGRE

EL REI DELS ANISSATS

PROVEU-LO,
SENS DUBTE ÉS EL MILLOR

ENRIC LLADÓ

ARENYS DE MUNT
(BARCELONA)

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Magatzem general d'Edicions i accessoris musicals

Especialitat en Violins antics i artístics . Lloguer de Pianos i altres instruments . Pressupostos per edició i administració de Produccions d'Art. Cordes CÉFALO, de fabricació especial per aquesta Casa.

Magí González Carrer de l'Hospital, 97, 1.er —Barcelona

MARCA REGISTRADA

Rafel CARRERAS

Llauneria i Lampisteria

Instal·lacions per aigua, gas i electricitat.

CARRER BALTIMORE, 69

PALAMOS

Doctor Ramón Perpiñá Mas

Especialista en malalties dels ulls. Ex-alumne de les Facultats de Medicina de París i Barcelona.

Hores de visita: De 11 a 1 i de 4 a 6 i hores convingudes. Festius de 10 a 12.

Provença, 185. 1. 2

(Entre Aribau i Universitat)

Fábrica de CURTIDOS

Cordones :: Correas :: Cables y otros Artículos de Cuero

Toda clase de accesorios para la industria

Ramón Soteras

Ingeniero Industrial

Calle Balmes, 14 = Teléfono, 192.

MATARÓ - (Barcelona)

= *Dirección Telegráfica y Telefónica* = *MATARÓ - RAMON SOTERAS*

Disponible

BAILÉN, 44 VALENCIA

--(DAVANT ELS MOLLS G. V. DE LA ESTACIÓ DEL NORT)

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

ANY XII PALAMÓS MARÇ-ABRIL DE 1925 NÚM. 3

MARINADA

EX-LIBRIS

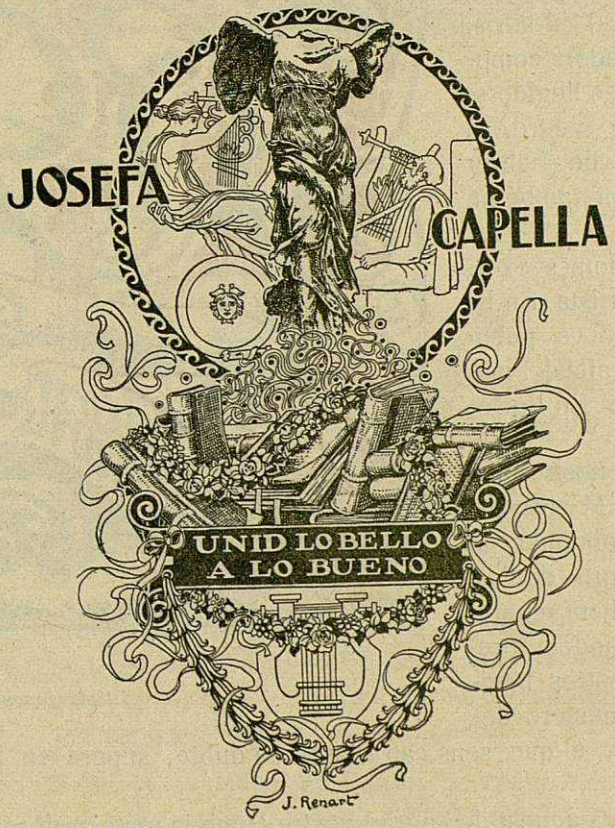

Dibuix Joaquim Renart.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Als nostres llegidors

En el mes de Gener de l'any 1917, MARINADA publicà son primer número dedicat a Ex-libris i l'èxit obtingut en ell, sigué reconegut unànimament.

S'insertaren bonics Ex-libris deguts a la ploma del gran artista català En Josep Triadó, i ell mateix signà un bell article sobres l'evolució del nostre renaixement ex-librístic, que sigué molt ben acollit.

Esperançats amb el primer èxit, decidírem la publicació d'un segon número, dedicat a l'Art de l'Ex-libris, que tants admiradors compta per mig nostres llegidors, i aquest pogué veure la llum en el mes de Febrer de 1919, assolint també un altre èxit.

S'insertaren bonics ex-libris del plorat artista En R. Casals i Vernis i va publicar-se una biografia del mateix signada per En Bartomeu Sigalés.

Constants en nostre projecte d'enlairar MARINADA, i desitjosos de continuar la nostra tasca en pro de l'art Ex-librístic, no hem reparat en sacrificis i podem presentar avui a nostres llegidors, un tercer número dedicat a Ex-libris, el que sens cap classe de dubte, supera en molt als que foren publicats.

Dibuix Joaquim Renart.

Esperem serà aquest de l'agrad vostre i amb la mateixa fè que fins ara, prosseguirem la nostra tasca, a fí de posar MARINADA al nivell cultural de les primeres revistes de nostra terra.

LA REDACCIÓ

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Dibuix Francesc Vidal.

Poemet de capvespre

En la penombra de la tarda que fineix
una parella poc a poc camina
seguint el curs del riu llisquent i murmurant
que a enmirallar-s'hi apar qu'els hi convida.

La brisa suaument sospira entre els canyars
fent un remor més dolç que'l d'una lira.
Reposa la Natura en dolça quietut...
i el rossinyol llibert jogós refila.

Corpresa per l'encís de l'hora capvespral
son cap l'amada vers el riu inclina
que vol mirar-se en l'aigua pura i transparent
per sapiguer-ne així com és bonica.

Sedent d'amor l'amant li pren llur caparró
son esguard en l'esguard d'ella endinsa;
que ell no sap pas ni desitja altre mirall
que els ulls puríssims en els que ara es mira.

C. PRUNEDA BALOT

Palamós

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

En Jordi Monsalvatje, col·leccionista d'Ex-libris

1872 - 1922

El nostre plorat amic, En Jordi Monsalvatje, nasqué a Figueres, el 17 d'agost de l'any 1872. Fou en vida un perfecte cavaller i un aimant fervorós de la cultura catalana. Entre ses aficions a les belles coses, la que més la seduí, sigué sens dubte, la de col·leccionar ex-libris; aquestes marques de biblioteca, que han donat lloc a crear bellíssimes i minúscoles mostres d'un art exquisit. L'ex-libris fins a primers del 1900 tingué sa verdadera personalitat, sols se sentia, com a marca de biblioteca, però, la modernització del mateix, donà lloc a bons artistes especialitzadors d'aquest art, a crear fantasiosament a l'aiguafort, al boix, al linoleum i a la ploma, explicant la paraula Ex-libris, Ex-cantutis, Ex-músicis, verdaderes obres artístiques.

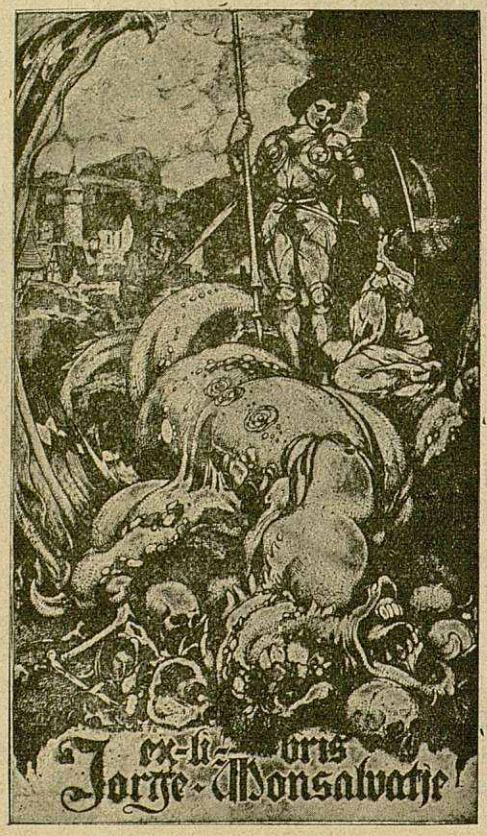

Aiguafort Josep Triadó.

Estem plenament convençuts, que En Jordi Monsalvatje quan se feu el primer ex-libris se'l creà per a posar als seus llibres. Però, quina seria la seva decepció! com a bon bibliòfil, (els únics que no han admés l'ex-libris com a mercancia de canvi) per altra part l'atreia fer-se col·leccionista, i caigué baix la força imposant dels novíssims ex-libris artístics, que, en 1900 els professors A. de Riquer, J. Triadó i R. Casals Vernís, exterioritzaven llurs finalitats d'artistes creant i espandint al demà exquisits ex-libris que captivaren entre nosaltres un

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Heliogravat Marquès Franz de Bayros. - Viena

grup d'amateurs; els quals, se trobaren amb la imperiosa necessitat de crear en 1903 al 1906 la famosa «Revista Ibérica de Ex-libris» no igualada encara per cap de les viscudes fins avui a l'estranger.

Malgrat de viure allunyat del cercle barceloní, el seu amor a la família, i dotat d'un fort sentiment artístic, se sentí atret i entussiasmat per entrar a la penya ex-librística, a la vegada que els millors artistes nostres rebien encàrrecs d'ex-libris amb ses diverses maneres:al aiguafort,litografia i clixés,al'legorics els uns, al seu gloriós nom de Jordi, feliçment desenrotllat amb un aiguafort pel professor J. Triadó, reconegut susdit ex-libris, com obra mestre del citat artista i que deixà en alt lloc el nostre nou art ex - libristic a l 'estranger.

En Jordi des de la seva adolescència, sentia gran predilecció per la música, i, com diu el rei de l'art ex-librístic, Marquès Franz de Bayros « el qui no sent l'harmonia de la música no sent l'art, ni pot ésser artista», per això el nostre estimat amic, la seva ànima estava saturada d'aquesta harmonia que refina els sentits i a la vegada suavitza les asprors del cor. Així sigué en Jordi Monsalvatje, un pulcre,i d'una sensibilitat artística envejable, manifestantla amb la majoria dels seus ex-libris originals d'En Llorenç Brunet, Francesc Roca, Joan B. Corominas, Enric Moyá, Pau Sabaté, Antòn de Guezada,

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Fidel Aguilar, i els estrangers Mathilde Ade, Hubert Wihu, Guido B. Stella, i l'ex-libris lema «L'amor i la música» per Franz de Bayros, «heliogravat» magistralment desenrotllat amb cert erotisme en la dona, entre l'amor cupido, tocant una guitarra i l'estimat a sos peus amb varis llibres i al cim un desmai de flors tancat amb un marc orlejat de guirnaldes i cintes, les quals lliguen i sobre mateix diversos instruments de música.

No podem menys de citar l'aiguafort que en 1914 en Riquer li gravà portant per lema «La música i la dança», Ex-músicis, en dos dibuixos: la part de dalt figura el baix plà de Figueres, amb uns arbres al fons, i en primer terme una pastoreta sentada, tocant un sac de gemecs, i a la part de baix quatre nimfes enllaçades amb una gasa, dançant dins al bosc al só d'una arpa, tenora i panderetes, tocades per elles mateixes; seguint després el nom de «Jordi Monsalvatje»; dit ex-músicis no arribà en possessió de l'interessat, i per tant sols existeixen unes tres o quatre proves tirades per l'autor n'hi han a una tinta i a dos tintes les quals tenen una valor extraordinària per la seva raretat. En Jordi també tenia les seves coses! Doncs bé; en 1902 en Jordi mateix se plagiava el seu primer ex-libris d'un gravat anglès (1) lema «Juter folia fructus» a dues tintes, demostrant-nos també que tenia mà d'artista, però la seva delicadesa li negà tot seguit projectar-se els ex-libris per al canvi, malgrat de tenir en cartera diversos bocets estil rajol, per a gravar al boix. No sabem si arribà fer-ne algún; susdits projectes no estan gens malament. El nostre amic J. Triadó amb motiu d'una visita, l'obsequià amb un petit aiguafort a nom de «Leopoldo Díaz», que al fer-li ofrena li digué: heus-aquí un petit assaig meu, i tirat en la premsa del copiador de cartes, en mes hores d'esbarjo. Amb quín goig ostentaría jo, aquest ex-libris, i qui sap si és única prova, doncs, no se'n coneix cap més exemplar en l'estat present.

Aiguafort Joaquim Renart

A partir del 1903, que entrà a l'ex-librísme, fins al 1922 no parà d'adqui-

1) Clixés N.° 2. «Juter folia fructus» á 2 color 1902 copia d'un gravat anglès.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Dibuixat per Else Baesecke. Hamburg.

rir noves fulles artístiques originals dels millors artistes del país i de l'estranger. Era tant benévol i entussiasta que no tenia mai un no, per cap artista que li sol·licités fer-li un ex-libris, costúm molt generalitzada entre els artistes estrangers,la qual, no tenen els nostres; per açó és sens dubte que l'invasió d'ex-libris estrangers a la seva llista de canvis, es deguda a l'espontaneitat d'ells mateixos. Seria una ofensa pensar lo contrari, per el seu gran amor a tot lo nostre, i d'una manera especial el gran goig que sentia al rebre un ex-libris nou català, doncs l'honorava sempre contestant amb varis dels seus ex-libris a pesar d'ésser mantes vegades el nostre, més inferior.

Pròdig, amb nosaltres i tots els col·leccionistes advenedissos, doncs les primeres emocions de canvi les rebiem d'ell, a vegades inesperadament, àdhuc ens escrivia, tot satisfet i afectuós uns epistolaris d'orientació ex-librística, juntament amb adresses de col·leccionistes estrangers.

Des de la seva entrada al ex-librisme no tingué un moment de defalliment.

Sigué a la vegada el portaveu de tots els col·leccionistes espanyols, dedicant dos, tres, hores diàries i dies de festa, en arreglar els canvis al día, escriure preparant-se una amistat i continuació de nous envios.Un exemple donarem. Vegi's lo que ens diu en carta del 19 Gener 1919: «Ja pot ben dir que és un *"cas raro"* que jo hagi trobat un col·leccionista nou per fer canvis ja és ben rar! Doncs miri ara són uns 2000 i pico de col·leccionistes que fan o han fet canvis amb mi. Amb cap hi he guanyat, amb molts hi he perdut. M'he fet —i ara fora pretensions— tantes amistats a l'estranger que molts d'ells m'han fet vàris regals (en tinc de molt valor) de la Jolán Steiner mateixa, i fins molts llibres d'art. Jo he correspost com he pogut i encara no he renyit amb ningú G. a D.

Els Ex-libris d'En Renart, Baerecke, Galiay - Corominas (2), Roca, Moyà, Ressel, Raseufose, Tielemans, D. Corominas, Kovács, Ewe, Stella, Kunst i Dzierganowosky, són regals que m'han fet inclús el preu de les

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

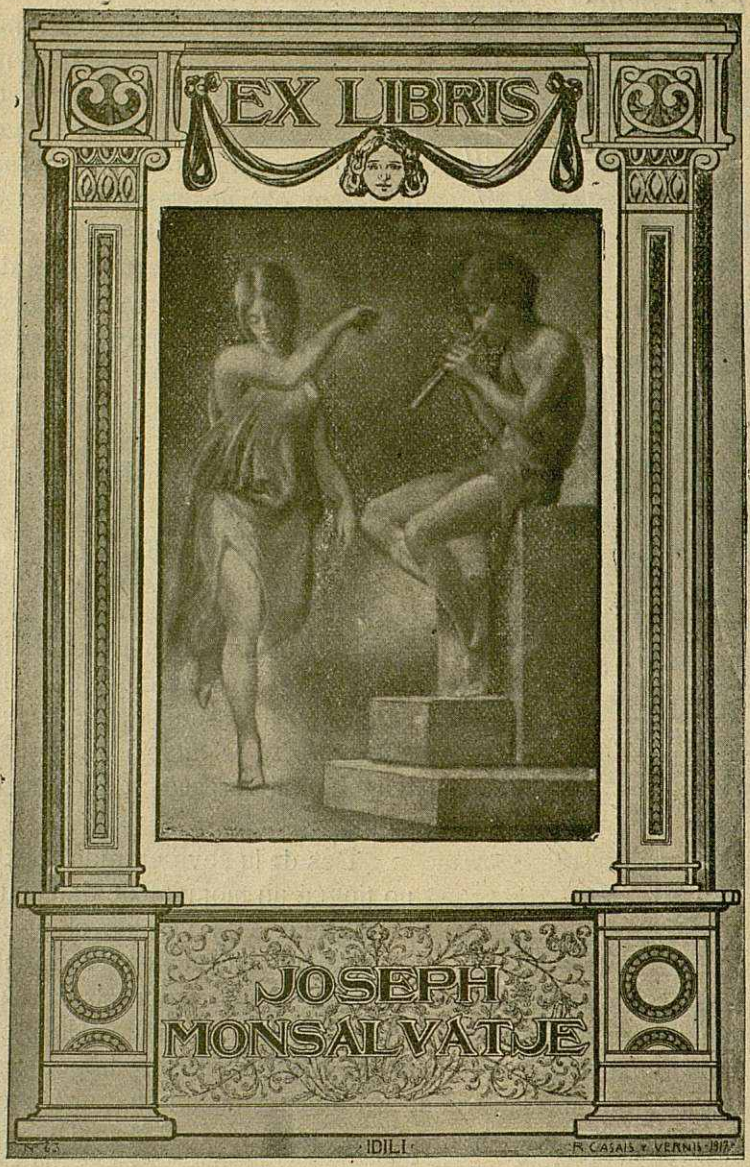

Fotogravat de Ramón Casals i Vernis.-Reus

planxes i m'he fet encara, que sigui inmodèstia de dir-ho, una col·lecció que *Déu n'hi dó.* Això sí, no l'he feta pas dormint, l'he feta amb deu anys de treball assíduu i fins forçat, enviant molt i escribint com Sant Tomàs i suscrivint-me a totes les revistes. La Revista Belga, núm II està quasi per enter dedicada a la meva col·lecció.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Figurem-nos, doncs, 18 anys de febre llibrística i en les hores de repós i d'esbarjo, forçosament l'havia de portar a un estat de neurastènia que en els últims moments de la seva accidentada vida el tingué amb continuat deliri. A. C. S.

Actualment estaba considerat l'as dels col·leccionistes ibèrics dintre del ex-libris, i un dels més importants entre els més famosos col·leccionistes estrangers, assiduament els seus ex-libris personals eren sol·licitats per a reproduir-los en les revistes professionals (2) En Maths Robert en son treball publicat en la revista belga l'Ex-libris, núm. 2 pàgs. 33-51 " Un collectioneur d' Ex - libri : Jorge Monsalvatje ", acompanyat de 17 ex - libris familiars.

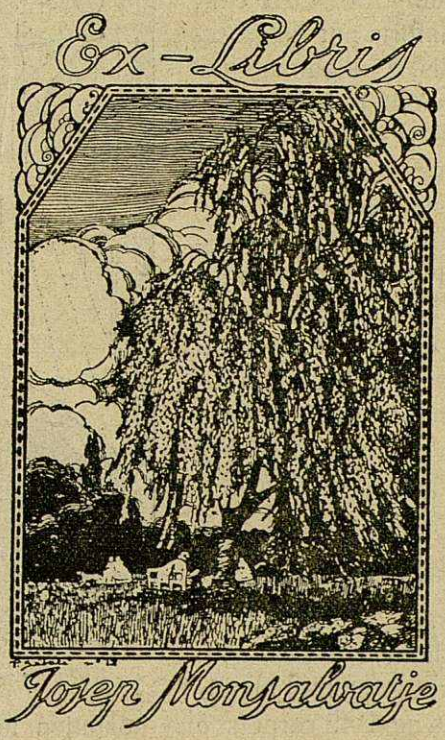

Dibuix de P. Sabaté.

Pel Gener de 1914 s e ' l considerava com una primera potència ex-librística sols amb 15.000 ex-libris. Vegi's lo que ens diu en Math Robert en son treball citat suara: «Le premier dont le nom se prèsente à ma plume et à qui sont consacrèes ces notes est Jorge Monsalvatje, le plus important, croyon-nous des collectioneurs d'Espagne. Les cartrons renferment environ 15.000 piéces dont 500 anciennes, 12.000 cliches, lithographies, linoleums ou bois gravés, 200 eaux-fortes (equivocant-se deixà un zero) eren 2000 eaux-fortes, une sèrie d' èrotiques, etc. dont le catalogue est actuellement en voie d 'execution. Cette collection, commencèe en 1902 - 1903, représente pour son auteur, une valeur de plus de 25 .000 francs. Elle contient l' œcuvre complète d'une trentreine de spècialites du genre, rèputes par mi les meilleurs: Anner — Ade — Broel — Bastanier — Bayros — Cossmann — Ewe — Hasenohr — Heroux — Hirzel — Holzhey — Hubuir — Hollenberg — Kolb — Rasenfose — Riquer — Sartorio — Soder — Stanen — Stella - Stuller — Huger — Vogeler —Volkart — Wilm, i ara Max Klinger junt amb Sepp Franck — Jilowsky — Willi Geiger — Fischer — Kulhauet, etz.

Avui susdita col·lecció té una valor extraordinària pel seu millorament i aumentació d'ex-libris i de calitat, doncs des de molt temps que sols col·lec-

(2) L'Ex-libris Belga, vol. 1 - Núm. 2 - Janvier 1914. Bèlgica.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

cionaba aiguaforts i ex-libris d' autors acreditats o citats anteriorment.

Malgrat de la seva especialització, consta en aquests moments de 20.000 ex-libris col·leccionats, posats dins carpets, en format de llibre, tamany 40 × 28 cm. i 12 cm. de llom. Hi han 42 carpets contenint 29 d'ells, aiguaforts posats amb fulles dobles de tamany 36 × 25 cm., col·locant un o 2 aiguaforts per fulla, segons el tamany d'ells, i enganxats pel cantell de dalt, en tires de rodets de goma al estil dels segells de correus. Aquests carpets són catalogats en unes fulles soltes i posades amb un arxivador, contenint cada una un artista determinat, posant al cim d'elles el nom de l'artista—adressa i nacionalitat i seguit baix numeració el nom del possessor de l' aiguafort —seguint l'ordre alfabètic pel cognom del artista i senyalades amb la primera lletra si és A, B, C, etz., repetida al llom dels susdits carpets; 10 carpets id.id. de clixés i altres variants estrangers i espanyols, quals fulles contenen de 6 a 8 ex-libris; 1 carpet amb ex-libris d'inicials, 1 biblioteques—antics i moderns—;i 1 carpet d'ex-libris universals—moderns i antics—col·locats aquests dos carpets, amb el mateix ordre dels clixés; veus aquí 42 carpets que hostatjen una valor cobejable, inestimable, metàlicament parlant, del susdit art ex-librístic.

Dibuixat per Matilde Ade. - München

Sabem també que dispersament conté dues capses de sobres comercials i un carpet plens d'ex-libris héraldics antics, moderns i reproduccions espanyols i estrangers, vàries dobles fulles de paper barba contenint ex-libris per a col·locar i tres o quatre plecs de fulles en catalogació d'aiguaforts d'artistes nous, i separadament una nutrida col·lecció d'ex-libris eròtics de mes 300 fulles o Ex-libris.

Per dues vegades se sentí propagador del ex-libris. Vegi's El Autonomista (suplement literàri) Número d'Abril de 1905 Girona, pàgs. 1-3.

«Ex-libris Espanyols» per Jordi Monsalvatje, reproduint els ex-libris:

Guillem A. Tell i Lafont, per J. Triadó; J. Valenzuela La Rosa, Josephus Galiay; Istius per Galiay, Pepita Figueroa, Ramona Montsalvatje i Francesc Montsalvatje, per J. Renart.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

España Cartófila. Año VII en 4. Núms. 67, 68, 69 i 70 - 1907. Barcelona. «Colecciones y clasificación de los mismos» por Jorge Monsalvatje; reproduïnt els ex-libris: Dionís Renart: G; Ferrán Mestres, per J. Renart i J. Cunill per S. Barba.

Seriem interminables parlant del amic i dels seus ex-libris personals i família els quals descrivím al final d'aquest treball que amb més claretat podrà apreciar-se la valor dels mateixos.

Durant l'any corrent En Jordi havia entrat en plena vesània ex-libristica. El quatre de Gener darrer, ens escrivia la seva última lletra, dient-nos: «Dintre de poc rebré els nous gravats per Bastanier 2, Rheu 4, Bauer 3, Schurke, Kunst, Langbein, Schot, Karl Ritter, Sepp Frank, Wedepohl, Philipp, Enders i altres; i al final de la seva lletra me deia: « Tindré molt de gust qu'el seu nom figuri en l'àlbum d'En Karl Ritter ». La mort el suspengué de portar a cap l'indicat carpeta d'aiguaforts d'En Ritter el qual a instàncies del nostre plorat amic, accedia a fer 15 aiguaforts ofrena per a els 15 col·leccionistes primers que s'inscrivissin de Catalunya al ínfim preu de 40 ptes. obteniem la plana gravada i un carpet dels susdits 15 aiguaforts firmats per l'autor, qual obra hauria portat un prefaci, escrit per En Jordi Monsalvatje. Déu dongui etern repós a la seva ànima.

* * *

Al cap d'any de la seva mort, l'Il·lustríssima Junta de Museus ha comprat tan preuada col·lecció per a fóndre-la amb la de N'Alexandre de Riquer de quines, el cultíssim arxivador N'Esteve Cladelles està preparant la catalogació i registre de les dugues juntes per a hostatjar-les en la secció d'estamperia i gravats anexa al Museu de la Ciutadella, àdhuc poguer-la estudiar en lo successiu tots els aimants d'aquest bell art universal. A la vegada felicitem de tot cor a la Il·lma. Junta pels bons propòsits que els anima en adquirir totes les col·leccions que estiguin en venda a Espanya.

BARTOMEU SIGALÉS

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Dibuix de J. Cardunets.

Ex-libris Família Monsalvatje

Darrera llista de canvis publicada en 1919 amb tots els exemplars que fins dita època havia utilitzat per el canvi adjunt un suplement de 1920.

Tots els Ex-libris assenyalats amb l'asterisc pertaneixen al que avui és el primer col·leccionista Ibèric, D. Josep Monsalvaje i família d'Olot.

CLIXÉS

* 1	Monsalvatje (Tom núm. Olot).		Agotat.	(Estampilla).	1870
2	Jorge Monsalvatje (Juter folia fructus).	2 colors.	»	Copia d' un gravat anglés.	1902
* 3	Joseph Monsalvatje Art y Ciència	»	»	Rosendo Aubert.—Olot.	»
4	Matilde Monsalvatje Cap de nena.		»	Francisco Roca.—Barcelona.	1903
5	Jordi Monsalvatje. (1) (Catalunya) No reproduït.			Domingo Corominas.-Barcelona	»

(1) L'exemplar núm. 5 Catalunya - Bon cop d'estisores - Jordi Monsalvatje. Figueres-Catalunya, l'original està enganxat dins la tapa del 1.er carpet A. dels aiguaforts.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

6	X. Monsalvatje. Art.		Agotat.	Xavier Monsalvatje.—Girona.		1903
7	Jordi Monsalvatje. Repr.° d'aiguafort.			Joaquim Renart.—Barcelona.		1904
8	X. M. Catalunya.	2 colors.	»	»	»	»
* 9	Joseph Monsalvatje. Ars et labor.	»		Francisco Roca.	»	»
10	Jordi Montsalvatje. Nu pluribus impar.	»		J. Galiay.—Zaragoza.		1904
11	Jordi Montsalvatje. Anagrama.		»	Llorens Brunet.—Barcelona.		»
12	Jordi Monsalvatje. Beethoven-humorístic.			»	»	»
13	J. Monsalvatje. Liszt.			»	»	»
14	Ramona Montsalvatje. Lo treball tot ho pot.			Joaquim Renart.	»	1905
15	Mercè T. de M. Les Roses.			Enric Moyà.	»	»
16	Xavier Montsalvatje La pipa.	»		Joaquim Renart.	»	»
17	Xavier Monsalvatje. Rajol. El Banquer.	4 colors.	Agotat.	Xavier Monsalvatje.—Girona.		»
18	Trinitat Monsalvatje. La vida.	3 colors.		Joaquim Renart.—Barcelona.		»
19	Jordi Monsalvatje. Alpinisme			Elva Baesecke.—Hamburg.		1906
* 20	Josep Monsalvatje Alpinisme			»	»	»
21	Francisco Montsalvatje. Comptat de Besalú.	2 »		Joaquím Renart.—Barcelona.		1907
22	Jordi Montsalvatje. Ex-Cantibus.	2 »		Enric Moyà.—	»	»
* 23	Josep Monsalvatje. Olot.	2 »		Josep Triadó.—	»	»
* 24	Josep Monsalvatje. Parsival.	2 »		Matilde Ade.—München.		1908
25	Joseph Monsalvatje. L'unsa.	2 »		Joaquim Renart.—Barcelona.		»
26	Xavier Monsalvatje. Cementeri.	3 »	Agotat.	»	»	»
* 27	Josep Monsalvatje. Poble que mereix.	4 »		»	»	»
* 28	Josep Monsalvatje. Macabre.	2 »		Victor Oliva.—Vilanova.		»
* 29	Josep Monsalvatje. Dama llegint.	4 »		Josep Triadó.—Barcelona.		1913
* 30	J. Monsalvatje. Flors-Fruits.			R. Casals y Vernis.—Reus.		1917

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

* 31	J. Monsalvatje. Retrat.			R. Casals y Vernis.—Reus.	1917
* 32	Joseph Mosalvatje. Eros-Amor.	4 colors.		» » »	»
* 33	Joseph Monsalvatje. Grecia inmortal.	3 »		» » »	»
* 34	Joseph Monsalvatje. Ni reys ni ciutadans.	2 »		Marian Castells.—Arenys.	1918
* 35	Joseph Monsalvatje. Llum de redenció.	2 »		Alexandre Cardunets.-Barcelona	»
* 36	Joseph Monsalvatje. Volcans d'Olot.	3 »		X. Monsalvatje.- Girona.	1919
* 37	J. M. L'avaricia.	2 »		Joaquim Renart —Barcelona.	»
* 38	Joseph Monsalvatje. L'unió fa la força			Llorens Brunet.—Barcelona.	»
* 39	Josep (²) Monsalvatje. Retrat. El meu bon llibre.			R. Casals y Vernis.—Reus.	»
40	Jordi Monsalvatje. La música amansant les fieres.			Pau Sabaté.—Barcelona.	»
41	Jordi Monsalvatje. Sant Jordi humorístic.			Robert Sabaté. »	»
* 42	Joan Monsalvatje. Girona.			Jesus Castillo.—Girona.	»
* 43	Joseph Monsalvatje. Músic pagat.			Llorens Brunet.—Barcelona.	»
* 44	José Monsalvatje. Paz.			» » »	»
* 45	J. Monsalvatje. Ideas.	2 colors.		Antonio de Guezala.—Bilbao.	»
* 46	Jordi Monsalvatje. El Banquer. No reproduït	3 »		X. Monsalvatje.—Girona.	»

LITOGRAFIES

1	Trinidad Monsalvatje. Ars et natura.	4 colors.	Agotat.	Francisco Roca.—Barcelona.	1906
2	Jorge Monsalvatje. Rep.º en clixé.(Lohengrin)	3 »	Lit.	Matilde Ade.— München.	1912
* 3	Joseph Monsalvatje. El llibre.	2 »		Antonio de Guezala.—Bilbao.	1919
* 4	Joseph Monsalvatje. Idili.			R. Casals y Vernis.—Reus.	»

(²) El * 39. Retrat. El meu bon llibre — Josep Monsalvatje — està reproduït a una i a vàries tintes i en diferents tamanys.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

tes mundials pel menyspreu dels seus ex-libris i artistes, com ha passat entre nosaltres.

L'ex-librisme nasqué com fa reconeixement de persones doctes i estimul en la evolució del art de les nacions, i com a tal serà la nostra perseveració, totes les nostres forces deuen concentrar-se al entorn dels nostres artistes i avantposar-los contra els estrangers i amb l'art nostre devent reconquerir aquella admiració d'antany pels nostres ex-libris; creats pels millors artistes de casa nostra. Digueu-me quina valor té una col·lecció d'ex-libris alemanys, sobre una col·lecció d'ex-libris personals creats pels diversos artistes que en cada pais s'han especialitzat per aquest diví art?

Aiguafort n.º IV.- Antoni Balbuena Masferrer †

En bona llei que tot col·leccionista senti un estímul pels seus dibuixants i atessori en primer lloc susdits ex-libris però és més joiós encara, com avui em passa quan fullejo la meva col·lecció rica per la seva varietat d'artistes i nacions. Doncs si, novell amateur, no deveu defallir; ans el contrari entreu entre nosaltres i amb un formós ex-libris al dibuix ploma o al boix o al aiguafort segons les vostres aficions; vol dir, que per ésser col·leccionista s'ha de tenir varis ex-libris? de cap manera, basta sols ún; però acertat, sigui al aiguafort, boix o dibuix a una o varies tintes, tenim un excel·lent estol d'artistes coneixedors i especialitzats amb els diversos procediments per crear l'ex-libris, cal només demanar al artista que vos desenrotlli la vostra afició o estament a que es pertany. Ja que tenir en compte que té més valor una col·lecció de 1000 ex-libris personals i únics que 5000 ex-libris imaginaris que relativament tindran la valor artística si es vol i de quantitat per la col·lecció però nula en valor personal, així ho reconegué D. Josep Monsalvatje possessor d'una col·lecció de 1700 ex-libris variats, davant l'especialitjada col·lecció del culte bibliòfil D. Pau de Rubinat, reconeixent-lo com príncep dels col·leccionistes espanyols, per la vàlua que atessora amb ex-libris antics i moderns, la seva preuada col·lecció de 8000 ex-libris, la major

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

part uriginaris, innumerables heràldics ibèrics avui únics, per ser la major part introvables. Per altra part tenim el col·leccionista Frederic Miracle capdevanter dels col·leccionistes moderns, el qual posseeix pel canvi, uns 60 ex-libris personals, dels millors artistes ibèrics i estrangers, acompanyat d'una força de voluntat envejable; desde 1902 al 1925 ha adquirit uns 20000 ex-libris diferents, qual col·lecció és un bell monument del art ex-librístic modern. Tornant als nostres principis i una vegada possessionats d'un o varis excel·lents ex-libris per al canvi, farem avinent a tot neòfit col·leccionista,

Aiguafort Lluis Garcia Falgas

Aiguafort Antoni Saló

de no deixar-se tentar per l'afany d'un ex-libris més; es dir l'aiguafort no tirar-lo en clixé per aprofitar el mateix gravat o un clixé passar-lo al aiguafort, doncs després de perjudicar-se com a col·leccionista és també en detriment del artista.

Tenim ja l'ex-libris per a llurs canvis, aleshores cal visitar qualsevol col·leccionista i tot seguit nosaltres dariem grans facilitats, proporcionant les llistes i adresses de col·leccionistes estrangers i espanyols que ens venen adjunt amb els nostres canvis. Veus-aquí la manera fàcil d'ésser aficionat als ex-libris. Entusiasme avans que tot, no defallir ni un moment. Suscriure 's alguna revista estrangera d'Ex-libris i en les llistes de col·leccionistes avans citades, proporcionar-se un timbre de goma o paperetes impreses amb llur direcció i descripció dels

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

LINOLEUM

1	Jorge Monsalvatje. Sant Jordi.	3 colors.	2 tamanys	Adolf Kunst.—Leipzig.	1912
2	M. y X. Monsalvatje. Paysatje.	3 »		» » »	1913

TALLA DE FUSTA

1	Jordi Monsalvatje. Boix antic.		Agotat.	Desconegut.	1910
2	X. y J. Monsalvatje (3) Boix antic.	3 colors	or. »	»	»
* 3	Joseph Monsalvatje Girona.	5 »	»	Alfred Peter.—Basel.	1912
4	Jordi Monsalvatje. Cap grec.			Fidel Aguilar.—Girona.	1914
5	Ramona Monsalvatje. La música.			» » »	1915
6	Jordi Monsalvatje. Fanera de flors.			» » »	
7	Matilde Monsalvatje. L'Anfora.			» » »	»
8	Jordi Monsalvatje. Cap de dona.			» » »	»
9	Jordi Monsalvatje. La dona y l'aucell.			» » »	»
10	Jordi Monsalvatje. El vent.			» » »	»
11	Jordi Monsalvatje. Oració.			» » »	»
12	Jordi Monsalvatje. Melancolia.			» » »	»
13	Trini Monsalvatje. La dona am flors.			» » »	»
14	Monsalvatje. (4). La tocadora de flauta.			» » »	»
15	Jordi Monsalvatje. Sant Jordi.	2 colors		» » »	1916
* 16	Joseph Monsalvatje.			Antonio de Guezala.—Bilbao.	1919
17	Jordi Monsalvatje. Sant Jordi.	Paper vell.		» » »	»
18	Mirie T. de Monsalvatje. Llegint.	4 colors.		» » »	»
19	Matilde Monsalvatje. Musical.			» » »	»

(3) N.° 2 són dos diferents de nom, Xavier Monsalvatje i Joseph Monsalvatje.
(4) N.° 14 existeix una variant i nom de Josep Monsalvatje.?

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

GRAVATS al aiguafort

* 1	Joseph Monsalvatje. Ju tempestates recurites.	2 planxes.	Alexandre de Riquer.—Barna.	1904
2	Jorge Monsalvatje. Sant Jordi.		Josep Triadó.—Barcelona.	»
3	Matilde Monsalvatje. La vida.		Joaquim Renart.— »	1905
* 4	Joseph Monsalvatje. Sant Graal	2 colors.	Bruno Hèroux.—Leipzig.	»
5	Jordi Monsalvatje. La música.		Joaquim Renart.—Barcelona.	1906
6	Ramona Monsalvatje. Conte d'Infants.		Maria Ressell.—Rothemburg.	1907
7	Jorge Monsalvatje. Ex-músicis.		Guido B. Stella.—München.	1908
* 8	Joseph Monsalvatje. L'aranya.		» » » »	1910
9	J. Monsalvatje. Fortiter in adversis.		» » » »	»
10	Jorge Monsalvatje. Eroticis, Leda y el cisne.		Curt Hasenohr.— Leipzig.	»
11	Juan Monsalvatje. Monsalvato.		Emil Evve.—Berlin.	1911
12	Mercè T. de M. El roser.	(no reproduït).	» » »	«
13	Mercè T. de M. L' arbre florit.		» » »	»
14	Jordi Monsalvatje. Musicae.		Juan B. Coromina.—Girona.	»
15	Trinidad Monsalvatje. El Quixot.		Armand Rassenfosse —Liège.	»
16	Jorge Monsalvatje. La lyra.	2 colors.	Hubert Wilm.—München.	1912
* 17	Joseph Monsalvatje. Guerrer.	2 »	» » »	»
* 18	Joseph Monsalvatje. Dona nua.		H. Holzkey.—Leipzig.	»
* 19	Joseph Monsalvatje. Ribera del Pó.		Alberto Grosso. –Torino.	»
20	J. Monsalvatje. Las majas.		Monori Kovaes Juniö.-Budapest.	1913
* 21	Trinidad Monsalvatje. Puguo pro vita.		Alexandre de Riquer.— Barna.	»
* 22	F. de C. Monsalvatje. L' infància.		» » »	»
* 23	José M. Monsalvatje. La música i la dança		» » »	»
* 24	José de C. Monsalvatje. Música popular.		» » »	»

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

25	Xavier Monsalvatje. Rajol antic.	Agotat.	Joan B. Coromina.—Girona.	1914
26	Jorge Monsalvatje. Vers plus de lumiere.		Emil H. Tielemaus.—Bruxelles	»
*27	Joseph Monsalvatje. La dança.		Franz de Bayros.—Viena.	1912
28	Jorge Monsalvatje. L'amor i la música.		» » »	»
29	Jorge Monsalvatje. La música i la dança	No reproduït	A. de Riquer.—Barcelona.	»
30	X. Monsalvatje. La nit.		Joan B. Coromina.—Girona.	1914
31	J. Monsalvatje. Bibl. erotica.		Julis Dzierzanowsky.-Varsovia.	»
*32	Josephus Monsalvatje. Mundus aeternan.		Juan Núñez.—Figueras.	1917
*33	Joseph Monsalvatje. Lux.		R. Casals i Vernis.—Reus.	1918
*34	Joseph Monsalvatje. N'és ben forta.		» » »	»
*35	Joseph Monsalvatje. L'amor y la mort.		Josep Triadó.—Barcelona.	1919
*36	Joseph Monsalvatje. Alegria.		R. Casals i Vernis.—Reus.	»
*37	Joseph Monsalvatje. L'esent.		» » »	»
*38	Conchita de C. Monsalvatje. La nena.		A. Rasseforse.—Liège.	»

Suplement 1920

39	Jordi Monsalvatje. El canigó.		Louis Fitz.—Bruxelles.	1920
40	Jordi Monsalvatje. Sant Jordi Rem.		Hans Valkort.—München.	»
41	Jordi Montsalvatje. Sant Jordi (5) rem.		Willy Geiger.— »	»
42	Jordi Monsalvatje. La taula de cambi.		Ed. Molas.—Barcelona.	»

Aiguaforts inèdits i de curt tiratje, que no consten a la llista de canvis

43	Xavier Monsalvatje. Terra de gestes i de beutat Girona.		Antoni de Guezada.—Bilbao.	1921
44	Mercè Teruel de Monsalvatje. El llibre.		» » »	»

(5) N.° 41. Edició de 25 exemplars numerats amb remarque—firmats—amb color i tirats amb paper china. Nota d'En Jordi.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

45	J. Monsalvatje Desnú.		Ludowig Enders.	»
46	Jordi Monsalvatje. Somni. rem.	2 colors.	Herman Bauer.	1921
47	Jordi Monsalvatje. Somni. sens rem.	1 color.	» »	»
48	Jordi Monsalvatje. Testa.		» »	»
49	Jorge Monsalvatje. El gosset.		Robert Langbein.	»
50	Jorge Monsalvatje. Erotisme rem..		Karl Ritter.	»
*51	Josep Monsalvatje. Erotisme rem.		» » Núm. 60	1922
52	Jorge Monsalvatje. Ars amand rem.		M. Fingesten.	»
53	Jordi Monsalvatje. Velasquez		Schenke.	»
54	Jordi Monsalvatje. Visió. rem.		Walter Rehu.	»
55	Ramona Monsalvatje. Ex-Músicis.		» »	»
56	Ramona Monsalvatje. Ex-Músicis, rem.		» »	»
57	Jorge Monsalvatje. Macabric		» »	»
58	Jorge Monsalvatje. (1) Venus. rem.		Philipp Martin. E.	»
59	Jorge Monsalvatje. (1)		Ralf Schoot.	»
*60	Josep Monsalvatje. Triunfant.		Willy Geiger.	1923
*61	Josep Monsalvatje. Escardot,		A. Kunst.	»

Retirats del canvi—Ex-libris al aiguafort eròtics

A Jorge Monsalvatje (Dibuixos d'En Josep Berga i Boada, d'Olot.
*B Joseph " (Gravats per colcograf Joaquim Furnó, de Barcelona.

B. SIGALÉS

(1) Núms. 58 i 59 els posseix el calcograf Ludwig Graf, de Múnic.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Dibuix d'en Joan Gols.- Tarragona

*
* *

Boirines soles cels alts,
clara soledat d'onades!
Desolació d'alta mar,
planúries inacabables!
Fendeix el blau poc a poc,
nostra proa enlluernada.
Escuma vora el vaixell,
i escalfor de cel i d'aigua!
Quan calla amansit el mar,
sentim l'esperit que parla
amb veu que retruny al cor!
Els nostres rostres s'apaguen.
Estem sols amb els estels
i amb l'afany de les onades.
Passa a la vora un vaixell

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

que tremola com una ànima.
Les llums ens donen conhort,
tèbies com una alenada.
I van fent via les naus
empeses per l'esperança.
Al matí es desvetlla el mar,
tot fresc com una mirada.
Degota llum l'horitzó,
matinegen les onades.
Passa el vaixell vincladís
i tot carregat d'albada.
Es mou el blau enjoiat
i som feliços com l'aigua.
El cel llisca tremolós,
la mar s'obre confiada,
i es va tornant sota el sol
untuosa, plena i blanca.

JAUME AGELET I GARRIGA

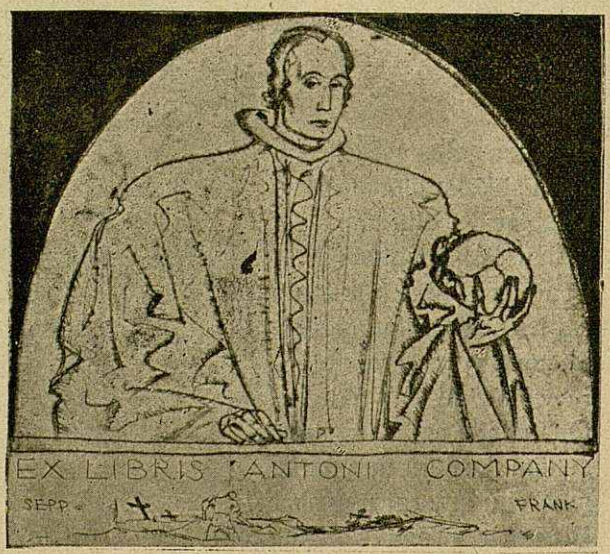

Aiguafort Sepp Frank—Munich

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Al meu amic Huc Sanner

Vos que sou un verdader diletanti dels ex-libris i model col·leccionista al ensems un amant que viviu per aquest diminut art cultural vos doldreu com jo mateix, que després d'un bell renaixement a Catalunya, avui estigui casi amb absolut en oblid. Però mai és tard si el cor és jove i pel nou vingut en tot cas serveixi aquest modest treball dedicat al novell ex-librístic. Procurarem explicar la manera més simplificada, per ésser col·leccionista d'ex-libris i a la vegada la sencillesa en col·leccionar-los, inútil dir que precisa per la garantia de bons canvis, possessionar-se d'un o varis ex-libris excel·lents, a ser possible un aiguafort, un boix o un bonic dibuix a la ploma per a clixé a una o varies tintes, advertint que nosaltres som els primers en regonèixer que tota persona hauria de tenir un sol ex-libris personal, amb la terman que tothom, científic o amateur que posseeixi un numerós cos de biblioteca referent a diverses matèries, història, música, sport, folk-lore, art, filosofia etz., dins d'aquesta diversitat de matèries cap, molt bé el seu ex-libris especialitzat per a aplicar als seus llibres corresponents.

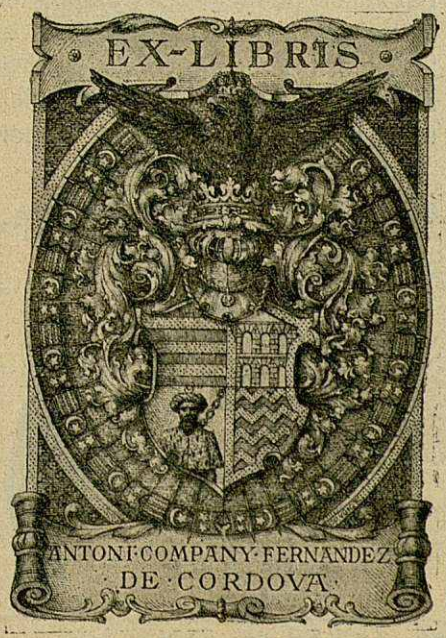

Dibuix Paul Boigt.-Berlín.

Tenint en compte que l'ex-libris ha sigut creat per posar-se en la coberta interior del llibre com a resguard del mateix i acreditar llur possessor, com així també el «super libros» el qual es grava al ferro, per a aplicar-lo sobre la coberta del llibre glosant l'ensenya senyorial i ademés perquè el creiem necessari a tota persona culta i possessora de llibres. Ja la tradició anglesa, els quals, no se separen del ex-libris personal, però aquest ex-libris és digne, de disputar-se qualsevol altre, per la seva valor artística i alhora personal, com a únic. Per això ens trobem que a pesar, de tenir nosaltres varis ex-libris, quan fent el canvi amb els anglesos, ells sols admeten generalment un i personal

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Aiguafort Joan Gols Soler—Tarragona.

si té la valor que ells creuen per a llur canvi, a pesar de la seva singularitat cal regonèixe 'ls també com a possessors de les millors col·leccions d'ex-libris i única al món, la del Museum Britànic de Londres. Per altre part vingué Alemanya precursora del ex-libris i per la pontencialitat productora dels seus dibuixants, obtà el criteri oposat creant a la vegada l'ex-libris com expresió viva de propagació del seu diminut i brillant art, assolint l'alucinació dels principals col·leccionistes catalans del actual i agònit ressorgiment, en detriment dels nostres excelents artistes. No pensarieu aixís vos quant entràreu al moviment ex-librístic, escribint-me perquè els vostres ex-libris per a canvis, els gravaren i dibuixaren A. Riquer, J. Triadó, i J. Renart els quals tingueren l'acert de crear uns ex-libris tan bells, que mercès a ells teniu vos una joiosa i preuada col·lecció d'ex-libris. L'actual particularització dels ex-libris alemanys crec que ha portat cert aislament de les demés nacions al col·leccionisme pròdig d'abans la guerra. L'imposició entre els més importants col·leccionistes del centre d'Europa sols en admetre el canvi contra un mateix ex-libris d'un artista alemany i treient tota valor als excellents i rars aiguaforts de Riquer, Triadó, Garcia Falgàs i Borrell, ha portat aquest estat d'atuïment que existeix entre els col·leccionis-

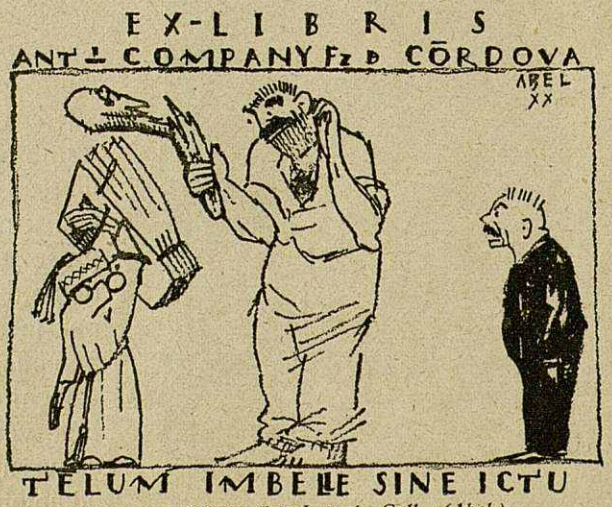

Dibuix d'en Joaqvim Coll. - (Abel.)

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

ex-libris o ex-libris per el canvi; una circular anunciant diversos ex-libris de propietat i la solicitut del canvi descrit, amb diversos idiomes i quant es té la circular i paperetes de canvi, es posen adjunt l'ex-libris dins un sobre amb l'adressa al cantell impresa, del possessor; per si no es trova al destinatari, ve el retorn i correu seguit; és prudent com un imprés, posar dins del sobre, un paper dur per resguardar l'ex-libris i perquè arribi en bon estat a llur destí, no sobra mai que el sobre porti imprés (es suplica la devolució de no trobar el destinatari) és freqüent a l'extranger trovar-se algún carter, col·leccionista d'esport. Ja confiat pot tirar-se el sobre a imp resos de correus que ells com coloms mis-

Dibuix Joaquim Renart

Dibuix Antoni Bulbena †

satgers faran lloc al nou destí; Uns dies de frisances, temors i després el sobresalt, quant el carter truca a la porta moment emocionant, el primer ex-libris de qui serà? aquí ja l'incògnita que vos la descobriré jo si teniu la bondat de remetre'm el vostre primer envío, espontàniament a correu seguit, com tot amic del ex-libris.

B. SIGALÉS

17-3-1925

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Dues ànimes

Clapotejen els rems fosforejant
en la mar, com un rec, tranquila i calma.
El cor del muntanyenc és pres d'espant
només de fitar els ulls en la gran balma.

En canvi, el mariner engega un cant
saludador a la flairosa salma,
i riu en veure l'increible espant
que fins l'oratge lleu també s' encalma.

Diu el patró, content de sa ventura:
—Aquí só com un rei. El cel m'apar
aquesta pintoresca formosura.

I diu el muntanyenc mirant la mar:
—Me puny tant fortament la gran paüra,
que a mi l'infern aquest país m'apar.

JOAN AYMERICH i FERRER

El farmacèutic de la cantonada

Aquell dia m' havia aixecat amb un mal humor de mil diables. Estava cansat d'estar a ciutat. Eren les dugues de la tarda, quan vaig deixar el llit. Les disbauxes i ximpleries de la nit passada, m'havien produït una caparrassa enorme, i el sòn havia sigut llarg. Ja vestit del tot, vaig estirar les dues velles maletes que tenia sota el llit, petita una, grossa l'altra, que eren ni més ni menys que una deixa dels meus avis, i començo per proveir-les de tots els meus bens.

Una volta les maletes a punt d'agafar el primer tren, recordo que tinc de desajunar, i acostant-me al llit apreto un botonet, fent sonar un timbre. Als pocs instants, sento trepig a l'escala; s'obra la porta de la meva habitació, i apareix, al peu mateix, la patrona amb una safata a les mans. Era una dona d'uns cinquanta anys, encar que no els aparentava; alta i grossa, la seva cara d'una morenor escaienta, deia clarament lo formosa que deuria ésser, en els

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

temps ja llunyans de la seva joventut. Als cinc anys de casada, va quedar vídua, i, sense fruit successiu del seu matrimoni, va optar per no tornar-se a casar, i posar la casa de dispeses, de la qual feia sis mesos jo n'era dispeser.

Sobre la safata hi portava el meu desdejuni diari; ja el sabia de memòria un petit pot de porcelana era el dipòsit de la llet i café; una tasseta i uns quants bescuits. S'adelantà vers ell llit on m'estava assegut; sobre la tauleta que tenia al capçal deixà la safata, i m'engegà el petit sermó de cada dia:

— Ha passat bona nit, el senyoret?

— Si senyora, l'he passada molt bona — contestava jo, com per dir quelcom, mentres abocava dins la tassa, tot el contingut del pot de porcelana. Tirats que hi foren també els pocs bescuits que m'havia portat, vaig passar-ho gorja avall.

Una volta tot liquidat, la senyora Ramona—recordo s'anomenava aixís— allargà les mans, agafà la safata i després d'una fonda reverència sortí de l'habitació, tancant la porta rera seu. En la meva cambra, tornà a dominar el silenci; sols es sentia el trepig de la patrona, escales avall. Vaig fregar-me les mans amb joia. No s'havia adonat de les maletes! Podria fer, doncs, la fugida en secret, sens pagar-li la mesada.

Apenes havia tingut temps d'arribar a baix l' escala i deixar la safata, quan tornà a pujar a correcuita. Obrí la porta d'una revolada, m'anuncià una visita, m'entregà la tarja del visitant, i baixà altra volta les escales... Aquesta vegada em semblà que baixava els esgraons de dos en dos.

El visitant sabia perfectament, que fos l'hora que fos, podia entrar, sense necessitat d'anunciar la visita; però tenia la dèria de fer passar, abans que ell, la tarjeta. Era un dels meus millors amics; tenia la carrera d'abogat i la de metge, exercint actualment aquesta última, i les hores que tenia lliures les dedicava sempre a les diverticions d'ambdós. Una volta dins l'habitació, després de l'habitual estreta de mans, es tragué l'abric i el capell i ens assentàrem davant per davant.

No estava encara del tot ben assentat, quan s'adonà de les maletes; s'aixecà dret, talment com si l'hagués picat un escorpit, i mirant-me fixament va dir-me ;

— Veig que vols marxar, i et recomano que no ho facis. Creu-me que si te n'anaves romperiem.

Estava dret a davant meu. Talment semblava un fantasme; fins i tot em semblà més alt que no era; i no sabent que contestar-li, vaig fer-li una senya perquè s'assentés. S'assentà. Una volta assentat afegí:

—Em sabria greu, creu-me.He vingut per convidar-te al matrimoni de la meva germana, i ara ja estàs convidat. No vull que hi faltis!

A dir veritat, ja m'havien passat una miqueta les ganes de marxar, i més encara quan vaig sentir que parlava d'un casament. D'un bon tec! I, sense pensar-m'hi gaire vaig contestar-li:

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

— Està bé, em quedaré! Demà a quina hora?

— Encara no ho sé. Tota aquesta nit i aquest dematí que soc fora de casa; però si no puc venir jo a buscar-te, et faré portar una carta.

I mentres això deia, m'abraçava de content.

Després, seguírem parlant de les nostres coses, en tant que el temps passava. El rellotge de la meva cambra marcava les set del vespre. El meu amic digué que tenia alguna visita a fer, i s'aixecà per anar-se'n. Agafà el berret i l'abric i després d'un—fins a demà—baixà les escales i s'allunyà.

No tenia temps d'ésser a la cantonada, quan vaig posar-me a saltar d'alegria. Ja veia al meu davant uns ben proveïts plats de tota mena de menjars.

Aquella nit vaig tenir un somni agradós....

* * *

A l'endemà, va trucar a la porta del meu quarto, un bailet pobrement vestit, que fins i tot va fer-me llàstima. Portava una americana que si fa no fa, li arribava als peus, tota plena d'esgarips; i anava completament descalç. De la seva dreta, negre com el carbó, ressaltava un sobre blanquíssim. Era la missiva que jo esperava. Va entregar-me la carta, mentres jo li donava a l'ensems, vint cèntims de propina. Em donà les gràcies, girà cap i cua, i marxà.

Sapigut és, que'ls metges tenen una lletra molt difícil d'entendre, però jo no creia que la lletra del meu amic fos d'aquestes. Estava escrita en un paper de recepta. Sols vaig entendre el membret i la firma, i encara aquesta última perquè sabia lo que hi havia de dir; de la resta, ni *papa*. Com m' arreglaria per anar al casament si no sabia lo que rediables deia aquella carta? Qui m'ajudaria en tan apurat cas? Aquestes i altres preguntes vingueren mantes voltes a la meva pensa.

Després de molt rumiar i passejar a grans passes per l'habitació amb la misiva als dits, vaig pensar amb un que podria treure'm del mal pas.

— El farmacèutic de la cantonada—vaig dir-me—generalment, ells l'entenen la lletra de metge.

I sens pensar-m'hi dugues vegades, agafo la gorra, i com un llamp, baixo les escales, travesso el carrer i arribo a la farmàcia. No hi havia ningú; vaig cridar i del fons va sortir el farmacèutic. Li dono la carta, la llegeix, em mira de dalt a baix i diu:

— Torni d'aquí una hora, sols valdrà cinc pessetes!

Havia cregut que's tractava d'una recepta.

JOAN GRASSOT VALLS.

Palamós.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

La font encantada

I

Dins d'una selva sagrada
lluny de poblat i camí,
diu que una font encantada
no para mai de glatî.

Al fons de l'aigua gemada.
un estel s'hi veu florî,
ull de foc a la vesprada,
flor de lliri, al dematí.

Cercant l'*aigua de la vida,*
en ma ruta mai finida,
jo aní l'estel a copsâ.

A la jornada primera,
una veu de fatillera
deia en el bosc: Més enllà!

II

Resseguia les arenes
dels grans deserts desolats;
tramuntava les carenes
voltades de soletats,

devallava a les valls plenes,
me'n pujava als cims nevats...
Sols i vents!, i nits serenes
aigues i cels estrellats!

Quan defallit m'aturava,
la veu encara em cridava
paorosa: Més endins!

i petjava les neus blanques
i em perdia entre les branques
dels vells cedres gegantins.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

III

De ma ruta dolorosa,
no trobava mai la fí.
de la font miraculosa
no sentia el dolç glatí,

sota ma petja sagnosa
flors i arenes calciguí!
quan ma esperança era fosa,
cridà la fada: Es aquí!

Terra enllà mos peus volaven,
i la font mos ulls trobaven
dalt d'un cim, arran del cel.

O dolor de la troballa!
Guaití.... sonà una rialla
i no hi era ja l'estel.

IV

Bon amic: la font gemada
té l'encís del bé i del mal,
qui en sa ruta l'ha trobada
té una ruta triomfal.

qui la copsa una vegada
té en el pit una fornal
i té l'ànima abrusada
del gran foc de l'ideal.

Dolç ressó de melodia,
clara llum de Poesia,
la font guarda un ric tresor.

Molts hi van, com jo, més ella
dóna a un sol la meravella
divina de l'estel d'or.

MOSSÉN ANTÓN NAVARRO

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

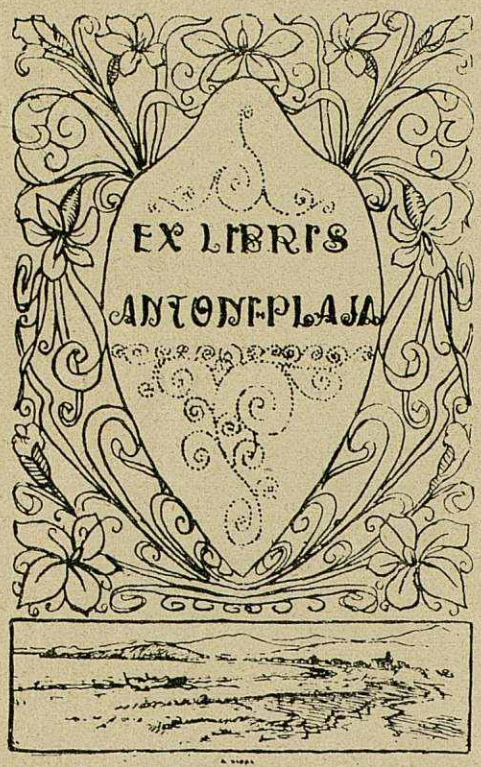

Dibuix d'En Francisco Vidal.

Musicals

Associació de Música

I Curs - V Concert

Aquest concert organitzat per nostra mai prou lloada Associació de Música, fou confiat al reputat violoncel·lista francés Maurice Maréchal. Cuidant de son acompanyament el no menys prestigiós pianista Emile Poiliot.

El programa, per cert molt ben escollit compost tot ell per obres d'autors mondials, sigué executat amb gran precisió i encert. Sigué per tant molt dignament apreciat el gran treball de Maréchal.

En la primera part *Concert en si bemol major,* de Boucherini, dividit en tres fragments fou ovacionat llargament, i la *Sonata en sol menor,* de Haendel, amb quatre temps magnífics de la qual se'n destacà en gran manera el quart temps, i que donà lloc a indescriptibles demostracions d'entusiasme.

La segona part composada per *Suite antigua,* del gran autor Breval amb tres fragments: *Allegro brillante, Adagio* i *Allegro,* molt ben executats per cert i que l'auditori sapigué apreciar demostrant-ho amb molts d'aplaudiments; *Arioso*, de Bach; *Les Cherubins*, de Couperin; *Chant du soir*, de Bach; *L'Abeille*, de Schubert, eren les restants obres d'aquesta part. L'última d'elles fou la més llargament aplaudida i la que satisfeu més als concorrents per la seva musicalitat tan gran.

Finalitzà amb la tercera part sofrint un canvi l'ordre del programa, executant en comptes de *Sonata en sol,* de Guy Ropartz, la no menys bella obra de l'insigne Boelman *Variacions sinfòniques*; *Melodía*, Glazounow; *Dansa en mi menor*, de Granados, una meravella del malaguanyat mestre; *Cançó india*, de Rimsky-Korsakoff, molt aplaudida per cert i, finalment la *peça en do sostingut menor,* de Nadia Boulanger.

Al finalitzar, xardosos aplaudiments l'obligaren a executar un nombre

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

fora de programa, escollint *Sonata*, del famós Boucherini, que fou unànimament aplaudida.

L'èxit obtingut a Palamós per En Maréchal ha sigut gran. Belles proves en són les sorolloses ovacions que se li han tributat. N'Emile Poillot (piano) s'ha revelat un artista d'execel·lents qualitats, col·laborant en algunes obres de difícil acompanyament.

* * *

Festival Vienés

I Curs - VI Concert

Dia de gran solemnitat artística fou el divendres 24 d'Abril passat. Anticipadament ja es prevèia un èxit gran als artistes components del concert i, en efecte, el Teatre oferia un aspecte magne. Segurament que repassant les anteriors vetllades no s'hauria registrat un tant considerable nombre de concurrents. Ens cal una vegada més felicitar a la nostra Associació pels èxits que obté i fer constar la gran admiració que els palamosins l'hi han dipositat.

Marya Freund, l'eminent cantatriu ben apreciada del nostre públic, forma part d'aquest conjunt, que integren, a més, els senyors Rudolf Kolisch i Fritz Rothschild, violins; Marcell Dick, viola; Joachim Stutschewsky, violoncel; Viktor Pollatschek, clarinet; Franz Wangler, flauta, i Friederick Würhrer, piano.

Cal dir tot seguit que la impresió produïda per aquests artistes fou en tots sentits excel·lent; tots ells en llur actuació individual palesaren abastament posseïr totes les qualitats d'artistes ben dotats i acuradament preparats, i en tots remarcàrem la mateixa adaptació a la seriosa disciplina que regulen les normes del bon gust. Així es compren que la tasca de conjunt que ofereixen sigui d'una perfecció verament excepcional.

Constituia el programa de la primera part el famós «trio en mi bemol major op. 100» de Schubert, dividit amb quatre temps, qual execució anà a càrrec de Rudolf Kolisch, violí; Joachim Stutschewsky, violoncel i Friedrick Würhrer, piano. El primer i segón temps d'aquest «trio» foren els que més agradaren fent esclatar en llargues ovacions als concorrents.

La segona part començava amb «Variacions sobre la cançó (Jo soc el sastre Kakadú)» (de l'Opera Les Germanes de Praga), op. 121 del excels Beethoven; per a piano, violí i violoncel. La part de piano es destacà meravellosament i el públic aplaudí frenèticament als executors. Seguia en aquesta mateixa part «Sols qui coneix l'enyorança», «Cançó de Mignon» i «Gretchen am Spinrad» totes elles de Schubert, per a cant i piano. Aquí, Marya

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Freund ens mostrà l'art sublim que conreua; les cançons belles i plenes de dolçor férent-se aplaudir llargament.

També per a cant i piano seguien composicions de Haler, «Urlicht», «Vida terrenal» «Qui ha ideat la cançoneta». Grans aplaudiments al final d'aquesta segona part.

El «Quintet en la major, núm. 581 (Köche)» d'En Mozart dividit en quatre fragments, qual execució per clarinet, dos violins, viola i violoncel, es feu aplaudir moltíssim.

Era esperada amb curiositat l'obra final del programa, els Valsos de J. Strauss, —el «veritable Strauss», en matèria de Valsos— instrumentats per Schöenberg.

La instrumentació del mestre contemporani sembla que no aspira a altra cosa que a subratllar i reforçar el caracter, i així considerada és ben reeixida.

* * *

Després d'aquest últim concert, interessantíssim, i que tan grata impressio deixà al auditori, i que no oblidarem tan fàcilment, venim a anunciar el pròxim concert i que probablement anirà a càrrec del gran violinista *MANEN*.

Els artistes vienesos han obtingut un triomf indescriptible en el Palau de la Música Catalana. Seria una tasca llarga copiar les crítiques de la prempsa barcelonina. Tota, per unanimitat lloan als artistes vienesos. Els hi fan uns elogis com poques vegades dediquen als artistes que visiten el Palau. La Sra. Marya Freund hi triomfà per setena vegada. Foren tan llargs e inacabables els sorollosos aplaudiments que el nombrós públic li dedicà que tingué de cantar fora de programa les cançons l'Hereu Riera i El Noi de la Mare. En una paraula, una diada memorable.

Els artistes vienesos en aquesta tournée donen els següents concerts: Girona—Figueras—Palamós - Olot— Barcelona — Sabadell — Barcelona — Reus—Vich—Igualada—Madrid i París.

A París, Mr. Clemenceau donarà a conèixer en el seu palau. als artistes vienesos que Palamós acaba d'admirar, amb motiu d'una vetllada a la que hi assistirà la aristocràcia parisenca.

A. CROSA M.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Crònica local

A primers de mes, un fort temporal de vent deixa la vila sense llum i força elèctrica, per la que hagueren de plegar fàbriques i tallers. Al veï poble de Calonge una forta calabruixonada destrueix els conreus.

Artistas cantors donen concerts en totes les societats.

En el Teatre Carmen i davant d'un públic nombrosíssim el Sr. Torner, President de la Quinta de Salud "L'ALIANÇA,, dóna una conferència en la qual exposa la necessitat de l'augment de quota aprovat per la Asamblea de delegats celebrada derrerament. Després de la conferència fou projectada una pel·lícola en la que apareixia en tota sa magnificència la nova instal·lació de Raigs X., departament de Rotgenterapia i demés elements curatius dels que fins fa poc no es disposava i que han siguts portats a cap mercès a l'augment de quota establert recentment.

Uns quants socis de nostra Associació de Música van cap a Palafrugell i Sant Feliu de Guixols, per poder sentir l'eminent cantratriu M. Barrientos.

Ha passat uns dies entre nosaltres acompanyat de la seva distingida família el nostre particular amic en Lluis Gubert, procedent de Seixal (Portugal) on té instal·lada una de les seves fàbriques.

El Centre R. Federal dóna un ball de Societat; amb èxit falaguer celebra un típic ball de Pinyata.

Segueix el mal temps; la tramontana enlleminida amb la nostra vila no ens abandona ni un sol dia,lo que fa que sovint vinguin a refugiar-se en nostre port nombrosos vaixells esperant que amainin els temporals. Mal mes aquest! No en va diu la vella dita: *març marçot, sempre marceja.*

Després de curta estada entre nosaltres ha retornat a Hussein-Dey (Argèlia) el nostre dilecte amic i col·laborador, En Josep Presas.

Al Econòmic Cine s'és projectada la celebradíssima pel·lícola «El Geperut de Nostra Dona de París» creació inimitable de Lon Chaney.

Amb motiu de l'obertura de l'Escola d'Arts i Oficis de nostra vila, el senyor Josep Oller, director de la mateixa; donà una conferència amb assistència de les Autoritats i representants de les societats culturals i recreatives de la vila exposant en termes brillantíssims com l'amor a l'estudi i a les belles Arts pot portar el benestar moral i material i ésser un factor importantíssim per a resoldre sense asprositats la qüestió social; cranc de difícil extirpació i que sols podrà solucionar-se quan la classe humil posseeixi una forta instrucció, que el capaciti, convertint-lo d' obrer en artífex o en creador de belles coses.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Al Teatre Carmen fou projectada darrerament la pel·lícola de producció nacional Juan José ,éssent aplaudida.

Procedent de París, i contractat per les Associacions de Música de la nostra terra, arribà el celebrat violoncel·lista Maurice Maréchal donant el seu primer concert al Teatre Carme i executant amb singular mestria el programa que li fou encomanat. Fou entussiàsticament aplaudit, havent de tocar una peça fora de programa per a calmar els xardorosos aplaudiments amb que fou acullit pel selecte públic que hi assistí.

Seguint la costúm dels anys anteriors, els tallers gràfics Lloréns Castelló editarà un esplèndit carnet-programa de festes.

Al començar l'Abril, perduraba encara la maltempsada, i hom contestava que a voltes el març emmatlleva 10 dies a l'Abril.

A l'entrar la bonança hom parla de fer excursions i suculents berenades a montanya.

Al mercat ja s'hi han vist patates primerenques i bon nombre de faves i pesols. Els ous han abundat poc i s'han pagat cars en diades de Setmana Santa.

La flaira del llorer s'ha escampat arreu. La festa de benedicció de palmes fou lluïda com els demés anys. Adés se cel·lebrà ofici cantat amb col·laboració d'instruments de corda.

Els actes propis de la Quaresma i Setmana Santa s'han vist força concorreguts de fidels. Han desfilat en la prèdica, els Rvts. Sebastià Regi i Antòn Verdura que han estat eloqüents.

La processó de la Verge dels Dolors sigué com cada any molt concorreguda.

Ja no es parla de crisis. El treball en plena abundor ja no preocupa als palamosins. Actualment a «*Manufacturas de Corcho S. A.*» la majoria dels treballadors fan 5 quarts de jornal al dia. «*El Convento S. A.*» ha admés una cinquantena de dones per a dedicar-les a la fabricació de taps al esmeril.

Al port, gran nombre de vaixells hi ancoren. Els aglomerats s'hi embarquen a grans expedicions i el blat de moro s'hi descarrega en partides considerables. Repetim, doncs, qu'el que parli de crisis està mancat de fonament.

De divertiments no en manquen. El jovent sab molt bé en que ocupar el temps, els dies festius. Cinemes, balls i audicions de sardanes són llurs esplais predilectes.

Al Casino «El Port» organitzen grans vetllades. Les millors cobles de la nostra terra hi desfilen donant-hi precioses audicions de sardanes i cel·lebrant lluidíssims balls de nit. La Principal de la Bisbal, Els Montgrins de Torroella de Montgrí, La Principal de Cassà de la Selva, la de Santa Coloma de Farnés i altres renomenades cobles són contractades per aquests festeigs.

Per les festes de Pasqua, en la al·ludida societat hi debutà el cèl·lebre quintet jazz-band «Sellés» de Barcelona,cel·lebrant, àdhuc, lluïts balls de nit.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Les orelles de D. Pau i *Les sabates noves* són el títol de les dues funcions de teatre celebrades al mateix casino per la secció d'aficionats.

Actualment aquesta secció té en assaig el popular drama *Les joies de la Roser* i el divertit sainet *La setmana dels tres dijous*, que en breu pensa posar en les taules.

Al Centre Federal s'hi donen també audicions de sardanes a càrrec de la Principal d'aquesta vila. Per Pasqua florida, actuà en el saló d'espectacles la cançonetista Na Agneta Solbes, siguent força aplaudida.

Per aquesta festa Major, han sigut contractades les cobles, La Principal de Perelada i La Selvatana de Cassà de la Selva per el Casino La Unión i El Port respectivament.

Per suscripció, s'ha contractat també La Principal de La Bisbal solsament per a tocar sardanes.

L'Associació de Música continua sa marxa esplendent. El concert d'aquest mes confiat a un estol d'artistes vienesos ha tingut força èxit. El pròxim concert estarà encarregat probablement al violinista Joan Manen.

Per el nostre dilecte amic l'Oficial de Correos En Lluís Rovira ha sigut demanada la mà de la gentil damisel·la Na Pilar Cané.

Amb la solemnitat acostumada s'és celebrat en nostra vila l'acte del Combregar general, siguent concurridíssim.

En la nostra parroquial església, predica el Rvt. D. Francisco Segui.

S'ha possesionat del càrreg de metge en el vehí poble de Sant Joan de Palamós el Dr. Ricard Benachs.

S'han declarat en vaga demanant augment de sou, els obrers carradors de les fàbriques de Palamós, Sant Feliu de Guixols i La Bisbal. La demanda diu que s'eleva a 2 ptes. d'augment en el sou diari.

La secció d'aficionats del Centre Econòmic donen una vetllada teatral posant en les taules les comèdies següents: *La Sirena, La Festa dels aucells* i *Els mals esperits*. Malgrat la nit plujosa la funció es vegé força concorreguda.

En la reunió trimestral celebrada últimament per la Societat Cooperativa «La Equitativa» fóren nombrats Junta Directiva, els Srs. Josep Cama Prats, Antón Roca Matas, Fermí Miguel Dalmau i Josep Puig Serrabella.

Per primera vegada veurà la llum a Palamós, editat per l'empresa d'anuncis G. C. un ben nodrit programa de Festa Major.

Víctima de crudel malaltía ha traspassat, als 26 anys d'edat, nostre amic en Tomàs Flaquer. Que Déu l'aculleixi en la seva Glòria.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Hotel España

Sant Pau, 9 y 11
Telèfon, 232 A

Barcelona

200 Habitacions amb aigua
calenta i freda.-Gran confort.
Calefacció. - Ascensor. - Etz.

El preferit de la regió

GRAN RESTAURANT
PENSIÓ DESDE 15 PESSETES
COBERTS A SIS PESSETES =

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Companyia de Segurs sobre la Vida

LA NATIONALE

La més important i de més sólids prestigis entre les companyies franceses.

FUNDADA L'ANY 1830

LA PRÉSERVATRICE

Companyia de Segurs contra Accidents
Fundada l'any 1864.

Segurs d'Accidents del treball, Individuals, Responsabilitat civil per accidents de Tranvies, Automòbils, Carros i tota mena de vehicles, Corrents elèctriques, Responsabilitat Civil de farmacèutics, Combinat d'automòbls, complementari del de Vida, Robo, etz.

Representant: **DON ALFRED DIAZ SABALLS**

Cada año

se publica la

GUÍA GENERAL DE CATALUÑA

(Bailly-Baillière—Riera)

cuidadosamente corregida y aumentada, conteniendo unos

trescientos mil datos y señas

de cuantos se dedican al Comercio, la Industria, Agricultura, Minería, Ganadería, etc., en la extensa y rica Región Catalana

Reseña Geográfica, Histórica y Estadística de cada entidad de población .·. Producción .·. Vías de comunicación

Cuatro preciosos mapas

en colores; los más completos .·. que se han publicado .·.

Anunciar en las páginas de la

GUÍA GENERAL DE CATALUÑA

es una garantía de seriedad e importancia comercial, y es de una eficacia extraordinaria

Un voluminoso tomo sólidamente encuadernado: 20 pesetas Franco de portes en toda España

Anuarios Bailly-Baillière y Riera Reunidos, S. A.

Sección P. — Calle Consejo de Ciento, 240 — Barcelona

PIANOS d'Ocasió

Bord-París de gran sonoritat, amb perfecte estat, al comptat 1500 pessetes, a plaços 1900 ptes.

Corominas i Riera, crusat, bon estat, al comptat 1100 ptes. a plaços 1200, lloguer, 30 pessetes.

MERINO, vertical, propi per estudi, al comptat 240, a plaços 290, lloguer 10

RAÓ:

Lloréns

APARZAT, NÚM. 9
ZELÉFON, NÚM. 68

Major, 26
MERCERIA

Carretera, 27
IMPREMZA

Cervantes, 26
PAPERERIA

PALAMÓS

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

FUNDICIÓ i Tallers mecànics i elèctrics

Tomás, Solés i C.ia en Cta.

CARRETERA DE BARCELONA, 39 BIS :: GIRONA
Telèfon Urbà n.° 242 Telèfon Interurbà per a conf. n.° 6

Hotel i café TRIAS

Situació immillorable, davant de la mar, de la estació del passeig i al costat de l'administració d'automòbils

Habitacions confortables ▫ Esplèndit saló menjador ▫

MAGNIFICA SALA DE BANYS D'AIGUA DE MAR I DOLÇA

GARAGE TELEFON, 35

CASANOVAS

SASTRE

Ex-tallador d'importants cases de Barcelona - Trajos última creació
Gabardines - Impermeables - Especialitat en trajos d'etiqueta i uniformes civils i militars

Palamós

Companyia General de Comerç, S. A.

(ABANS MAGI VIÑALS)

Transports i Aduanes

Cases a Port-Bou, Cerbere, Irún i Hendaya

Carrer Cristina, 2. Telèfon 1692. Barcelona

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

EMILI NOVA

INSTAL·LACIONS

per aigua, gas i electricitat

Reparacions de maquinària

Carrer Major

Adroher Germans

Telèfon, 212. Apartat, 18
Telèfon interurbá, 3.

GIRONA

maquinària eléctrica.
material eléctric

Sastreria de Josep Viñas

Grans existències, dibuix i color alta novetat - Preus mòdics.

Carrer Cervantes, 5 (carretera) **PALAMOS**

TALLER DE LLAUNERIA I LAMPISTERIA

Col·locació de canyeries per aigua i gas . Cristalls . Instal·lacions i MATERIAL ELÉGTRIC

JOSEP FORASTER. Aixampli, 11. Palamós

Miquel Sala. Palamós

- Taller de Fusteria Mecànica -

Representant de la gran Companyia de Segurs «La Unió i El Fénix Espanyol — Ademés contracta segurs d'incendis, vida, accidents, enfermetats i ruptura de cristalls.

Paper per embalatge de taps.

PERE COLL-Palamós

Taller de Fusteria i Ebanisteria Magatzem de Mobles de tota mena . Es fan tota classe de treballs d'encàrrec.

Notaries, 16 i 17

CALDERERIA I SOLDADURA AUTÓGENA

Construcció i reparació de calderes de coure i ferro - Instal·lació de tubos per aigua, vapor i demés usos - Especialitat en soldaduras d'alumini, bronze, ferro colat i estany-Instal·lacions i reparacions completes de cuines econòmiques, waters i lavabos, etz., etz.

Ramón Pagés - Passeig Castelar, 23 - Palamós

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

ALFOMBRES

TAPICERIES

LLENCERIA

H. Blanco Bañeres

Plaça St. Jaume
TELÈFON 190 A

BARCELONA

: : Call, 21 :
St. Honorat, 1 i 3

IMPORTACIÓ DIRECTA DE TAPIÇOS
DE SMIRNA I PERSIA (ORIENT)
ESPECIALITAT AMB ELS ANUSATS
A MA DE FABRICACIO NACIONAL

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós

Casa fundada en 1852

Sastreria de Joan Prat

Especialitat en uniformes

Ronda de Sant Pere, 7, entressol - Barcelona

Moderna Escola de Piano

PROFESSOR: R. CASAS

Plan d'estudis de 1' acadèmia Granados de Barcelona. Nova tècnica del Pedal segons el malaguanyat mestre.

CONFERENCIES DE TEORIA HISTORIA DE LA MÚSICA

Lliçons particulars i a domicili.

Maquinària i Articles

PER A LES ARTS DEL LLIBRE

Tipos d'impremta. — Filets de coure.—Papers JOHANNOT Maderamen per a impremta. — Imposicions de ferro i de metall d'impremta. — Numeradors de ma i de platina — Máquines de cosir amb corxets i fil-ferro rodó i plà sistema GEBLER per a impremtes, Enquadernacions i Fàbriques de. Caixes de cartró — Les millors Màquines de cosir amb fi-textil sistema EGGER.— Instal lacions completes d'impremtes.—Màquines noves i RECONSTRUIDES per a IMPREMTA, LITOGRAFIA I ENQUADERNACIO.

Rambla de Catalunya, 91 - Telèfon 3275 A
Telegramas "Artelibro".

Casa C. Gorchs i Esteve - Barcelona

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós